

JABLONKAY ZOLTÁN

ERTI

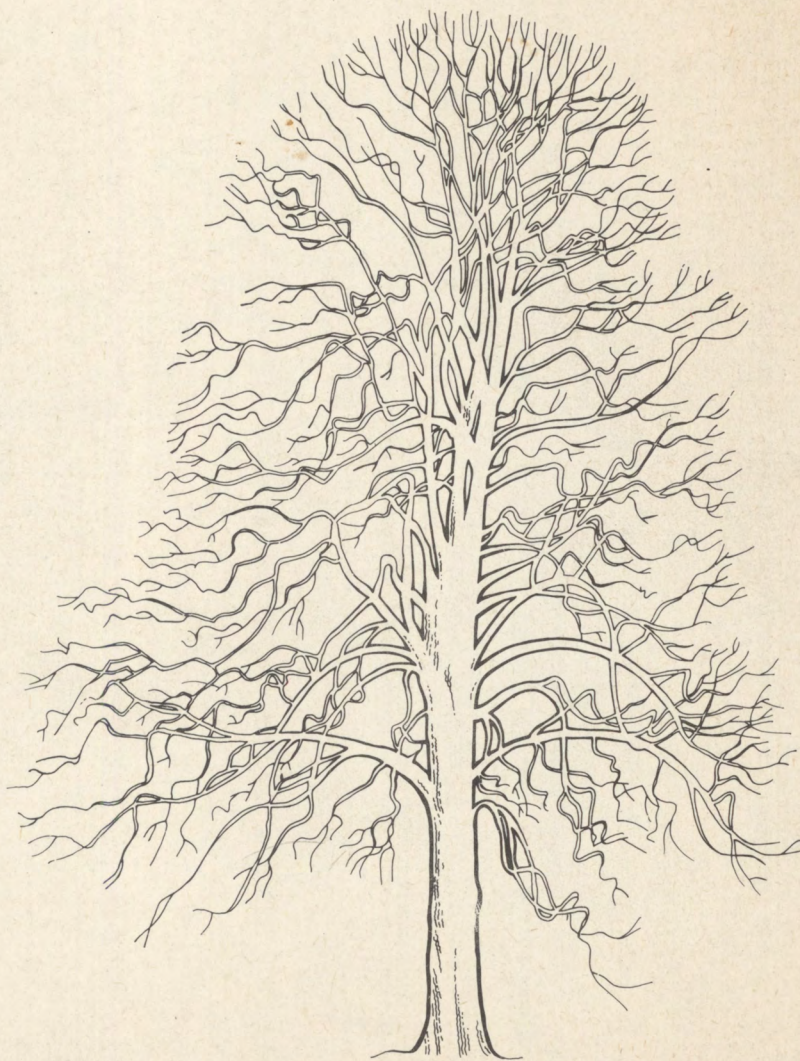
BUDAPEST II. FRANKEL

I. út 4. TEL. 150-62'

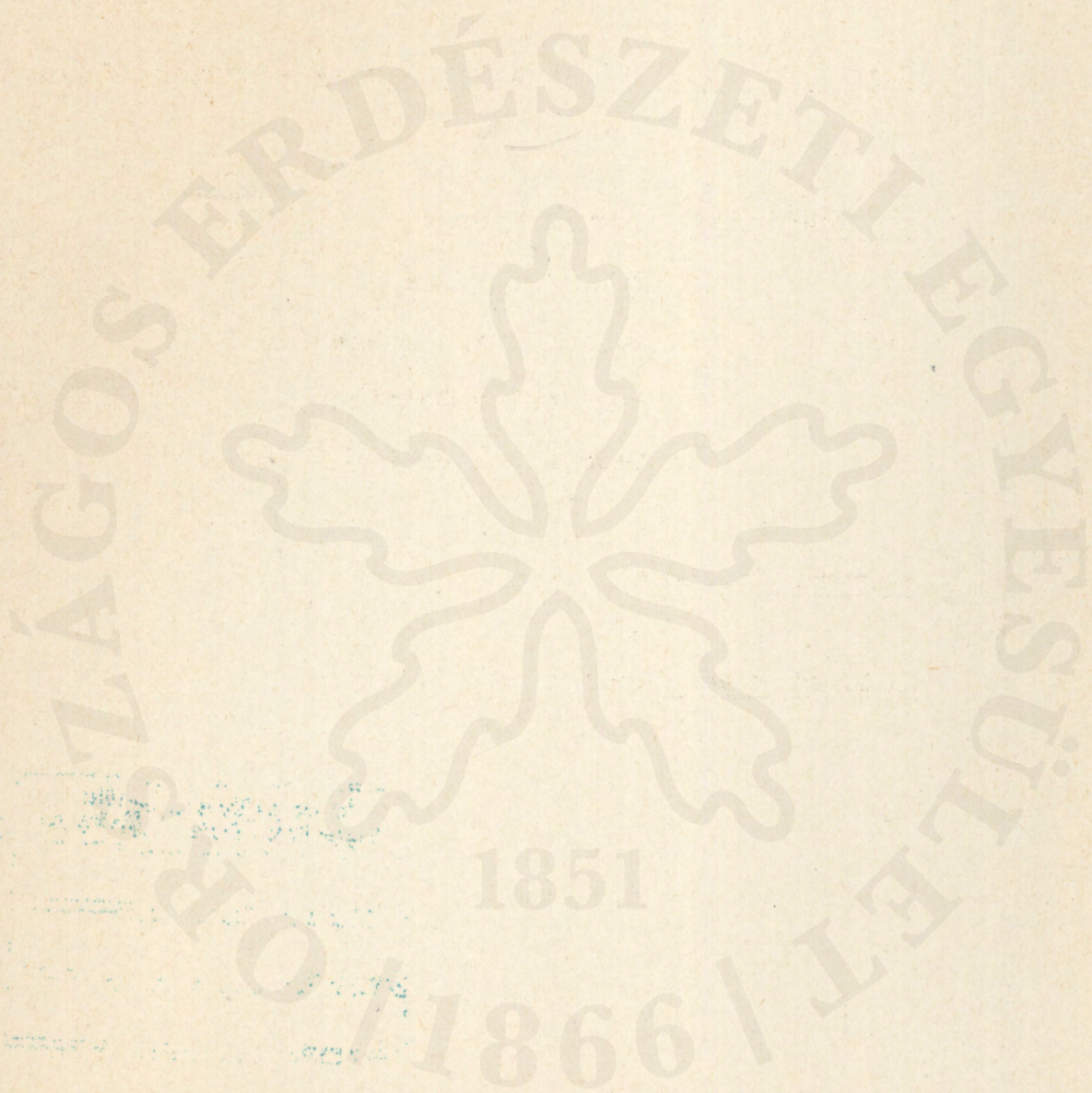
Erdészeti Tudományos Intézet

Ismertetője

1984

BUDAPEST

OEE Könyvtár
Áll.Ell. 2020

Összeállította: Dr. Lengyel György - Sárvári János

Közreműködött: Juhász György

Cornides György

Kulcsár Sz. Ernőné

Mitropulos Zoltánné

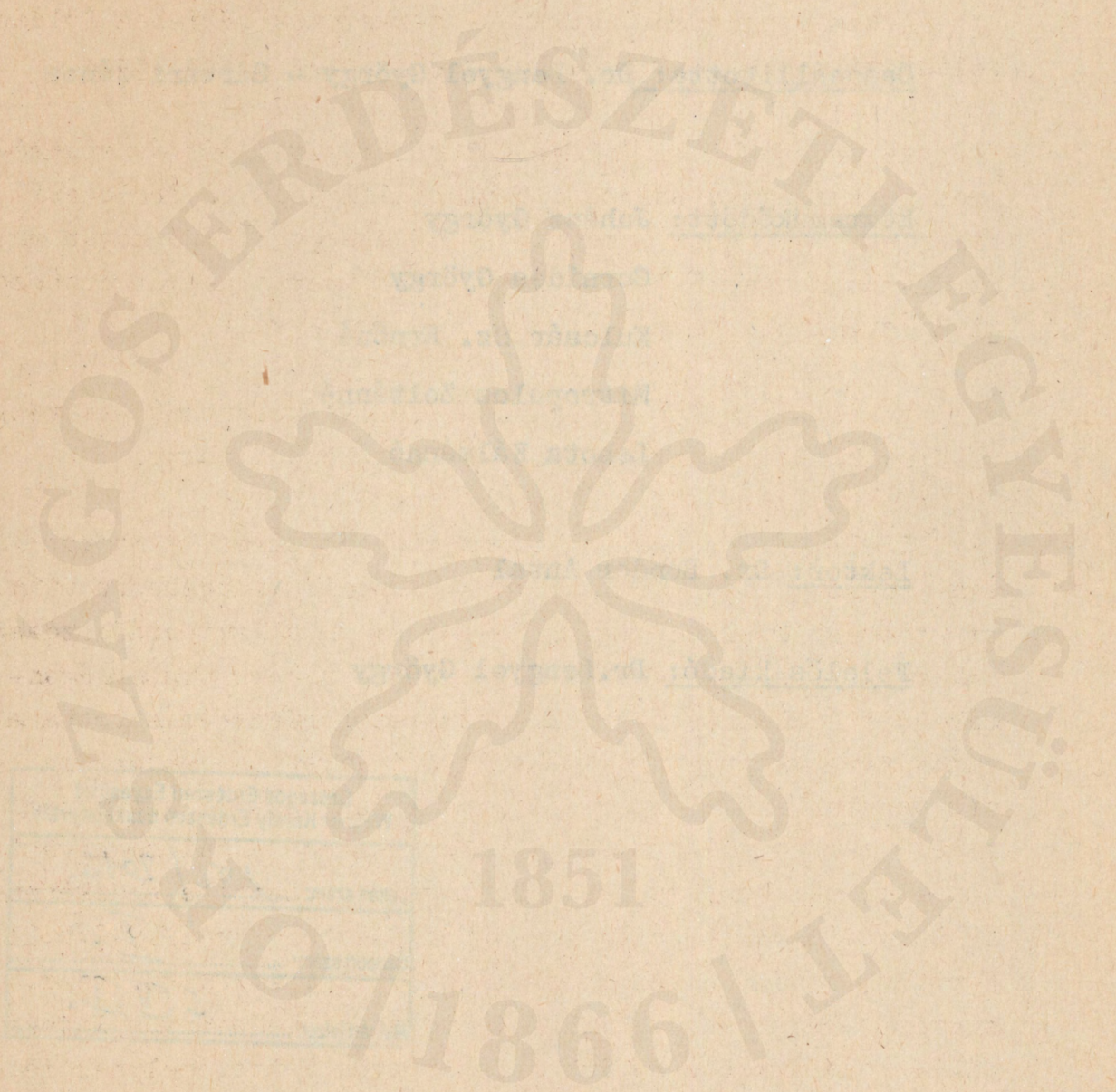
Lehota Kálmánné

Lektor: Dr. Bondor Antal

Felelős kiadó: Dr.Lengyel György

Országos Erdészeti Egyesület Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár	
Leltári szám:	102/2016.
Csoport szám:	T.
Raktári jelzet:	S.I.I.

OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár
EGF/173-1/2024

Az intézet létrejöttének körülményei

A hazai erdészeti kutatás szervezetét 1897-ben földművelésügyi miniszteri rendelet /12650 sz./ hívta létre.

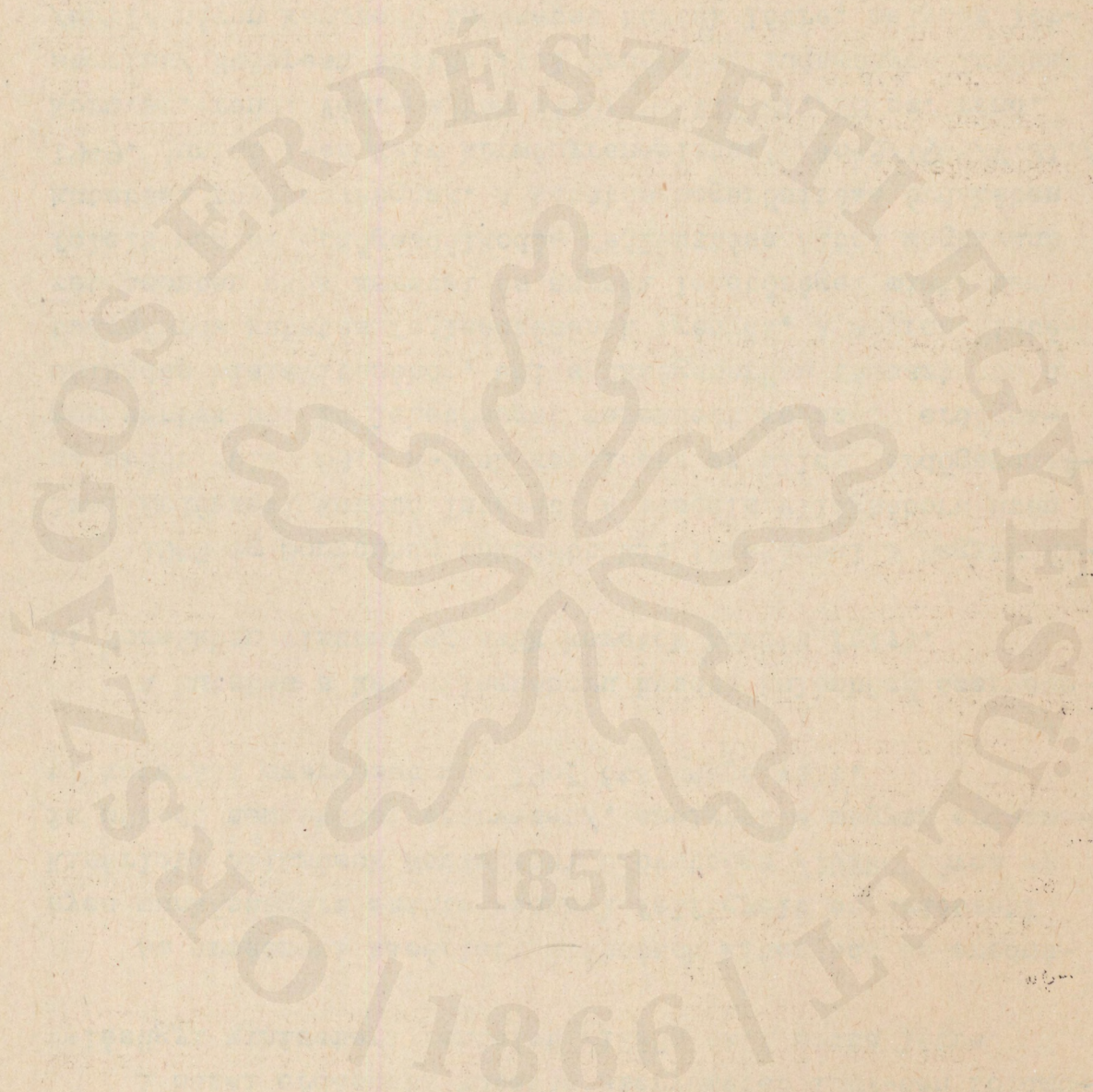
Az erdészeti kísérleti állomások kiterjedt és eredményes munkásságára szinte azonnal felfigyelt az Erdészeti Kísérleti Állomások Nemzetközi Szövetsége /IUFRO néven ma is működő nemzetközi szervezet/, amelynek a magyar erdészeti kutatási szervezet már 1907 óta tagja volt.

A kutatás a két világháború között különböző szervezeti formákban viszonylag szűk keretek között folyt.

1949-ig Sopronban működött kis létszámmal a Magyar Állami Erdészeti Kutató Intézet. A második világháború után az erdőterület 89,1 %-ának kezelését az állami erdőgazdaságok vették át. Ez lehetőséget teremtett korszerű erdőgazdálkodás kialakításához, ami szükségszerűen támasztotta a tudományos kutatás fejlesztésének igényét. A soproni intézet azonban szűk keretei és anyagi lehetőségei miatt nem felelt meg az erdőgazdálkodás fejlesztése által megkívánt kutatási tevékenységnek. A kutatás megerősítése érdekében 1949. június 1-én kelt kormányrendelettel /4045/1949/V.21./ Korm.sz. rend. Végrehajtás 8339/49. VII.21./FM sz. rend. szerint/ Budapest székhellyel Erdészeti Tudományos Intézet /ERTI/ néven korszerű intézetet hoztak létre, melynek létszámát annakidején 70 főben állapították meg és ebből 34 volt a kutatói státus.

Az intézet tevékenységének áttekintése a második világháborútól napjainkig

A második világháború utáni első átfogó erdőgazdaságfejlesztési koncepció hosszú időszakra megszabta a kutatás

súlypontos feladatait, megerősítette az erdészettudomány kapcsolatait a termeléssel, biztosította az üzemi kísérletezés anyagi feltételeit. Ezen utóbbiak - mivel az intézet saját erdőterületekkel nem rendelkezett - alapvetően meghatározták a tevékenység módját. A kutatással kapcsolatos kísérleteket mind a fatermesztés, mind a gépesítés vonatkozásában az állami erdőgazdaságok erdeiben, az üzemi tevékenységhez kapcsolódva kellett elvégezni.

Az 50-es évek kutatásai elősegítették a tervgazdálkodás bevezetését.

Az intézet kutatóinak közreműködésével ebben az időben kiadott termelési utasítások gyakorlatilag már akkor rendszerbe foglalták a korszerű ismereteket. Az erdőgazdálkodásban tehát már erre az időre visszanyulnak a termelési rendszer-szemlélet kezdetei. Az 50-es évek kutatási eredményeit összefoglaló könyvek közül kitűnnek: A nyárfa /1953/, a Magyarország táji erdőművelésének alapjai /1954/, a Legelőfásítás /1957/, az Erdészeti rovartan /1957/, a Nyul, fogoly, fácán /1957/, A szarvas /1960/.

Nagy jelentősége volt a főhatóság által 1960-ban jóváhagyott "Az erdőgazdálkodás és a faipar fejlesztése" c. kutatási főfeladatnak.

A főfeladaton belüli 9 feladatot a terv a következőkben határozta meg: 1. Az erdészeti maggazdálkodás, nemesítés és facsemete-nevelés fejlesztése. 2. Az erdők fatermesztésének vizsgálata, növelése, minőségének és értékének javítása. 3. A kémiai és mechanikai feldolgozásra legalkalmasabb gyorsannövő fafajok és fafajták termesztése. 4. A fakitermelés módszereinek fejlesztése. 5. Az erdőgazdasági munkák gépesítése. 6. Erdővédelmi kutatások. 7. A vadgazdálkodás fejlesztése. 8. Erdőgazdasági munkatudományi vizsgálatok. 9. Az erdészeti gazdaságtan fejlesztése. A kutatómunka a felsorolt feladatok keretében 21 témacsoport és ezen belül

61 téma megoldására irányult.

Az intézet szervezetében is igyekezett igazodni a feladatok végrehajtásához. Az eddigi mintegy 20 helyen lévő kísérleti részlegeit 1963-ban hat nagy táji állomásba vonta össze.

A kutatási eredmények rangos szakkönyvekben, monográfiákban jelentek meg, amelyeknek a sorát az Alföldfásítás /1960-1964/ nyitotta meg, majd következett az Erdő- és termőhelytipológiai utmutató /1962/. A magyar nyárfatermesztés /1962/, A motorfűrész /1963/. A faanyagvédelem /1964/, az Erdővédelemtan /1964/, az Akáctermesztés Magyarországon /1965/, az Erdészeti termőhelyfeltárás és térképezés /1966/, az Erdőgazdasági gépek jellemzői és használata /1966/, a Fenyők termesztése /1966/, a Vegyszeres növényirtás az erdőgazdaságban /1967/, A tölgyek /1967/, az Erdészeti növény-nemesítés /1968/. A magyar erdők /1968/ és a Fatömegszámitási táblázatok /1969/.

Az 1968-ban bevezetett gazdasági reform és az MSZMP Központi Bizottságának 1969-ben közzétett tudománypolitikai irányelvei alapján a minisztérium, termelésfejlesztési koncepciói szem előtt tartásával 1969-ben új kutatásirányítási rendszert dolgozott ki. Ennek keretében az intézet profilját és feladatkörét a fatermesztés és fakitermelés fejlesztésére irányuló komplex kutatásban határozta meg, s e körben feladatait a következők szerint körvonalazta:

- a fafajok célszerű kiválasztási módszereinek kidolgozása a termőhelyi adottságok, az alkalmazott telepítési és nevelési technológiák meghatározása, egy-
ségeítése;
- az erdővédelem elvi rendszabályainak, valamint az erdőkárok megszüntetési módozatainak kidolgozása;

- a fatermesztés közgazdasági feltételeinek és ösztönzőinek vizsgálata;
- a fakitermelés és a faanyagmozgatás komplex műszaki fejlesztése;
- a fahasználat és a mechanikai feldolgozás vertikális fejlesztése;
- a fenyők termesztésének és faanyaguk hasznosításának fejlesztése.

A meghatározott feladatok, illetve ezek alapján kidolgozott feladattervek már komplex termelési technológiák kidolgozására irányultak. A hangsúly tehát mindjobban a gyakorlatban alkalmazható kutatási eredmények elérésének fontosságára helyeződött.

Az Erdészeti Tudományos Intézetnek, mint a magyar erdőgazdálkodás egyetlen főhivatásu kutatóbázisának tevékenysége, elveiben ma is megfelel az eredeti alapító okmány rendelkezéseinek, tartalmilag folyamatosan igazodva a népgazdaság mindenkori követelményeihez.

Az intézet szervezeti felépítése

Az intézet a tevékenység jellegének megfelelően decentralizált szervezetben működik. Budapesten lévő központjában az összlétszámnak csupán 20 %-a dolgozik. A központhoz tartoznak Mátrefüreden, Kecskeméten, Sárváron, Sopronban, Püspökladányban, Kaposváron, Gödöllőn lévő kísérleti állomások, valamint a Budapesten működő Gép-kísérleti Állomás.

Az intézet létszáma jelenleg 402 fő, amelyből 343 fő-foglalkozású, 59 fő szerződéses munkán alkalmazható mellékes részfoglalkozású. Az Erdészeti Tudományos Intézetben 75 kutató dolgozik.

Az intézet főigazgatója mellett tudományos és igazgatási tanácsadó szervként funkcionál az Intézeti Tanács, amelynek tagjai az intézet vezetősége, a tudományos osztályok vezetői és a kísérleti állomások igazgatói.

Az Erdészeti Tudományos Intézet vezetősége:

Főigazgató: Keresztesi Béla akadémikus

Tudományos főigazgató-helyettesek:

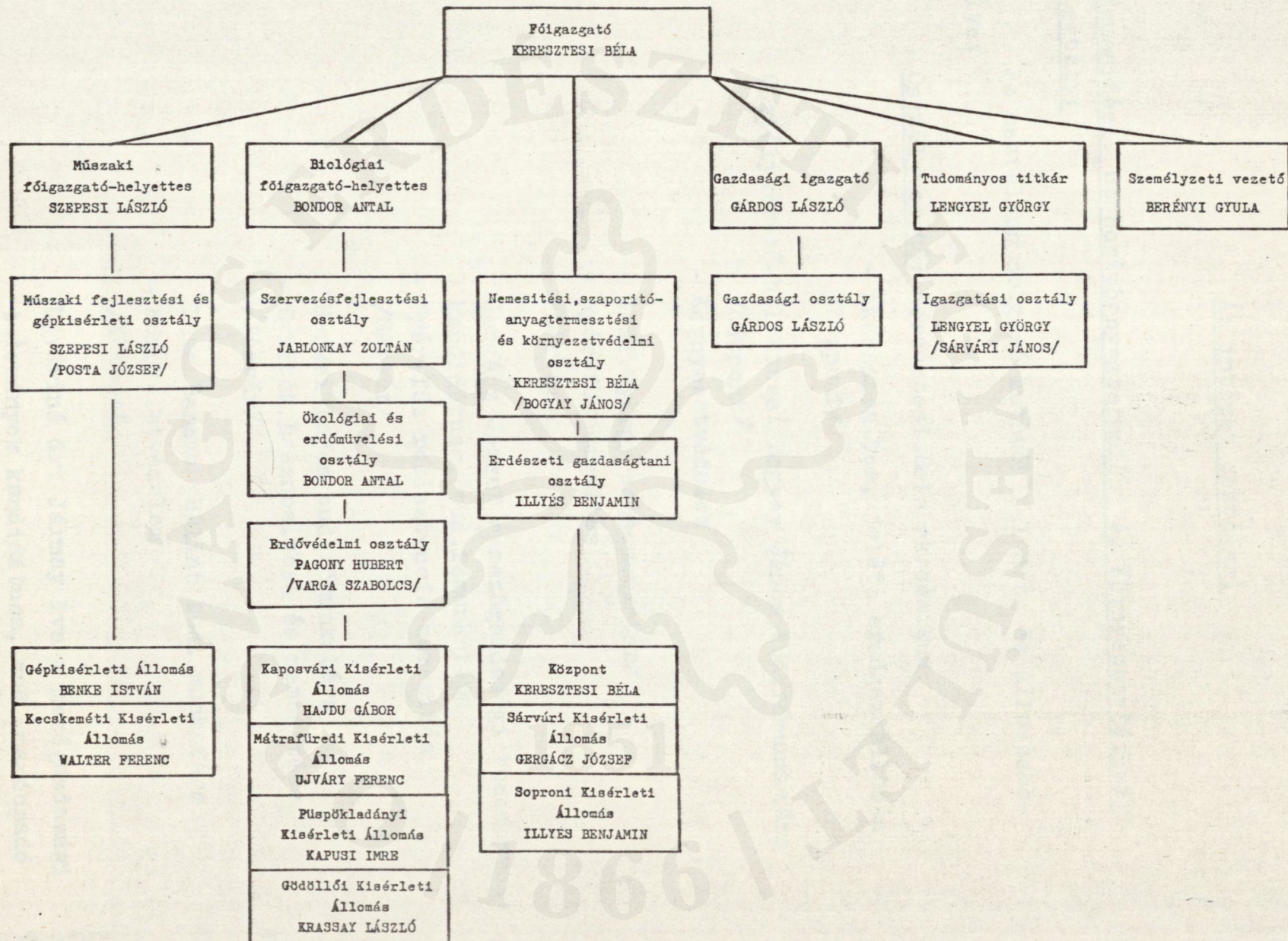
Szepesi László a mezőgazdasági tudományok
doktora,

Bondor Antal a mezőgazdasági tudományok
kandidátusa

Gazdasági igazgató: Gárdos László

Tudományos titkár: Dr. Lengyel György

Személyzeti vezető: Berényi Gyula

Az intézet osztályai

Nemesítési, Szaporítóanyagtermelési és Környezetvédelmi
Osztály:

Az osztályon dolgozó kutatók feladata és állomáshe-
lye:

Osztályvezető: Keresztesi Béla akadémikus

- Akác-nemesítés, jóléti erdőgazdálkodás
/Központ/

Osztályvezető-helyettes: Bogtay János tud.főmunkatárs
/Központ/

- Környezetvédelem

Geál György segédmunkatárs

- Nyár-fűz-nemesítés
/Sárvár/

Gergác József a mezőgazdasági tudományok
kandidátusa, tud.főmunkatárs

- Nyár-fűz rezisztencia nemesítés
/Sárvár/

Harkai Lajos tud.főmunkatárs

- Egzóták hasznosítása és nemesítése
/Sárvár/

Luka Barcza Bálint tud. munkatárs

- Környezetvédelem /Központ/

Ujváriné dr. Jármai Éva a mezőgazdasági
tudományok kandidátusa, tud. tanácsadó

- Lucfenyő nemesítés
/Mátrafüred/

Mátyás Csaba a mezőgazdasági tud.kandidátusa,
tud.főmunkatárs

- Fenyőnemesítés /Szombathely/

Mikulási Béla tud. segédmunkatárs

- Szaporítóanyagtermelés /Kecskemét/

Széll László tud. munkatárs

- Tölgy-feketefenyő nemesítés
/Sárvár/

Veperdi Irina tud.munkatárs

- Környezetvédelem /Központ/

Walterné Csurka Eszter tud.munkatárs

- Környezetvédelem /Központ/

Az erdészeti nemesítési kutatások távlati népgazdasági érdekeket szolgálnak. Az erdei fafajok nemesített fajtáinak létrehozatala és termesztésbevitelére évtizedek múlva növelheti az ország élőfakészletének mennyiségét és minőségét. A nemesítés ezért a faminőség javítását tekintette alapvető célnak. Ez a jövőben sem változik. Az erdők egészségi állapotának romlása azonban fokozottan előtérbe hozza a betegségeknek, a károsítóknak ellenálló, és a szélsőséges, száraz termőhelyeken termesztendő fajták előállítását. Iskolák a következő témákban fejlődtek ki: a hibrid-nyárfák termesztése határtermőhelyeken, a gyorsannövő fafajok nemesítése, a fajták vegetatív elszaporítása. Nemzetközileg számontartott eredményeket értek el az akácnemesítésben. A felszabadulás óta egyre bővülő nemesítési kutatások eredményeként jelenleg hat gyorsannövő fafajból állnak rendelkezésre nemesített fajták, éspedig 10 nyár, 5 fűz, 10 akác, 1 erdeifenyő, 1 lucfenyő és 1 szilfajta. Az utóbbi a rezisztencia-nemesítés szép példája, eddig a kísérletekben a szilfavésznek ellenállónak bizonyult. A 28 fajtából 11 honosított fajta.

A nemzetközi kapcsolatok a legszámottevőbb eredményeket a fajtagyűjtemények, származási kísérletek létesítésében, a honosításban hozták. Nemzetközileg elismert erdeifenyő magtermelő plantázunk az országos magszükségletnek is már közel felét képes fedezni. Ez idő szerint az összes fafaj vonatkozásában az éves szaporítóanyag-szükségletnek mintegy 25 %-a elégíthető ki nemesített és szelektált fajtákból, a VII. ötéves terv végére 1990-ben ez az arány elérheti a 95 %-ot. A faminőség javítására irányuló nemesítés hasznát érzékeltetheti, hogy a jelenleg termesztett közönséges akácból létesített erdők értéke vágáskorban 100 ezer Ft/ha, a nemesített fajtákból létrehozott erdőké pedig mintegy 150 ezer Ft/ha.

A nemesítés jövőbeni célkitűzése, hogy minden fontosabb fafajból álljanak rendelkezésre az eltérő termőhelynek megfelelő, gépi fakitermelésre alkalmas fajták, és segítsék elő a nagyobb termesztés-biztonság megteremtését. A nemesítésnek fel kell készülnie az újszerű faipari technológiákhoz alkalmas fajták előállítására is.

Az osztály környezetvédelmi részlege viszonylag fiatal egysége az intézetnek, amely a környezeti problémák növekedésével párhuzamosan került kialakításra. A részleg feladata kétirányú: egyrészt szervezi és koordinálja a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium környezetvédelmi kutatásait, másrészt önálló kutatásokat végez.

A környezetvédelmi részleg kutatási feladatai keretében kiemelt fontosságú az erdők környezetvédelmi és jóléti funkcióinak, illetve a környezeti tényezőknek, - elsősorban a levegőszennyezésnek - erdei ökoszisztémákra és fásításokra gyakorolt hatásainak kutatása, továbbá az erdők és a fásítások szerepének meghatározása a mezőgazdasági területek meliorációjában és a környezetkárosítás mérséklésében.

Az országos környezetvédelmi információs rendszerhez kapcsolódva további feladata a nem védett táj környezetvédelmi szempontból történő egységes értékelésére olyan módszer kidolgozása, ami elősegíti a környezetkimélő tájgazdálkodást és alapot biztosít a komplex környezet- és természetvédelmi tevékenység tervezéséhez és irányításához. Ezen feladat keretében folyamatban van különböző tájstrukturák esztétikai szempontból történő értékelése, különös tekintettel az erdők és a fásítások tájban betöltött szerepére. Az értékelés eredményeként javaslat kerül kidolgozásra a tájak fásnövénnyel történő esztétikus alakítására.

A környezetvédelmi kutatás távlati célkitűzése az erdőket érintő környezeti hatások felderítése, a szükséges jelzések megtétele az irányító szervek felé és a megváltozott körülményekhez való alkalmazkodás lehetőségeinek vizsgálata. További célkitűzése az erdők és a fásítások környezetvédelmi és tájlesztettkai szerepének tisztázása, illetve a környezet javítását elősegítő lehetőségek kutatása.

Szervezés-fejlesztési Osztály

Az osztályon dolgozó kutatók feladata és állomáshelye:

Osztályvezető: Jablonkay Zoltán tud.főmunkatárs

- Erdőgazdasági számítógépek, információrendszer /Központ/

Osztályvezető-helyettes: Dr.Verbay József tud.főmunkatárs

- Erdészeti szimulációs modellek kialakítása, számítógép az erdőgazdálkodásban /Központ/

Burján Árpád tud.főmunkatárs

- Faválasztéktervezés, vállalatsszervezés /Központ/

Cserjés Miklós tud.főmunkatárs

- Ágazati műszaki normaalap készítés, munkafiziológia /Kaposvár/

Gerzsenyi Katalin tud.főmunkatárs

- Erdészeti munkaegészségügy, balesetelhárítás /Központ/

Gólya János tud.munkatárs

- Fakitermelési munkaidőalap elemzése /Sopron/

Dr.Hajdu Gábor tud.főmunkatárs

- Magtermesztés szervezése /Kaposvár/

Hamvainé dr.Holocsy Ildikó tud.munkatárs

- Matematikai modellek, programozás /Központ/

Dr.Keszthelyiné Jereb Katalin tud.munkatárs

- Munkapszichológia-szociológia /Központ/

Dr.Kisfónai Gyula tud. munkatárs

- Erdőgazdasági vállalatok statisztikai mutatószám rendszere /Kaposvár/

Németh Mária tud.munkatárs

- Erdővédelem szervezése /Sopron/

Rajczi Balázs tud.munkatárs

- Fakitermelések munkahelyi koordinációja /Kaposvár/

Varga Gábor tud. munkatárs

- Erdősítések és ápolások szervezése
/Sopron/

A célratörő szervezés nemzetközi szinten jellemzi az erdőgazdálkodás fejlesztését.

A szervezésfejlesztési kutatásokban iskola alakult ki az erdészeti ergonómiára és a fakitermelések korszerű tervezési, szervezési módszereire. Egyre nagyobb tért hódít a számítógép az irányításban, a tervezésben, a döntéseket előkészítő információ szolgáltatásban és a napi ügyvitelben. A hazai szervezési kutatások felölelték az erdészeti termelési folyamatok valamennyi irányítási szintjét. E körből kiemelhető a számítógépes optimalizációs fakitermelési tervezési eljárás, a méretcsoportos választéktervezési eljárás számítógépes megoldása, a sarangolt faválasztékok sulyszerinti számbavétele, a fakitermelések munkahelyi irányításának javítására kidolgozott szervezési módszer.

Az osztály a fakitermelések vezérgépre alapozott szervezésére az ország egyik legnagyobb erdőgazdaságának számára olyan módszert dolgozott ki, amely azonos munkásgárdával és gépállománnyal évi 30 ezer m^3 -rel több fa kitermelését tette lehetővé, és többmillió hasznot eredményezett.

A kutatóintézetek nemzetközi összefogással küzdenek az erdei munkásokat /motorfűrészkezelőket/ nagy mértékben sújtó vibrációártalom problémájának megoldására. Az ERTI nem csupán rendszeres szűrővizsgálatokat végez, hanem olyan vizsgálati módszert alakított ki, amellyel a megbetegedési hajlam is meghatározható és ezáltal eleve megelőzhető a megbetegedésre hajlamos dolgozók egészségükre káros foglalkoztatása.

A továbbiakban ki kell fejleszteni a lecsökkent vállalati erőforrások hasznosításának jobb, korszerűbb módszerét.

A szervezési munka hatékonyságának növeléséhez létre kell hozni az erdőrendezéssel és az ágazatirányítással összehangolt, egységes elemekből álló szervezeti, irányítási, érdekeltségi és információ rendszert, amelynek a létesítendő egységes számítógép- és biztonsági rendszerre kell épülnie. Fokozott figyelmet kell fordítani a humán tényezők alapos feltárására, az ergonómiai, munkapszichológiai kutatásokra.

Ökológiai és Erdőművelési Osztály

Az osztályon dolgozó kutatók feladata és állomáshelye:

Osztályvezető: Bondor Antal a mezőgazdasági tudományok
kandidátusa, tud.tanácsadó

- Erdőművelés /Központ/

Osztályvezető-helyettesek:

Dr. Halupa Lajos tud.főmunkatárs /Központ/

- Erdőnevelés, fatermésztés /Központ/

Szőnyi Tiber tud. munkatárs

- Tápanyagforgalom vizsgálat, trágyázás
/Központ/

Béky Albert tud. főmunkatárs

- Erdőnevelés, fatermésztés, természetes
felújítás /Sárvár/

Fecskó Ferenc tud. segédmunkatárs

- Fatermésztés, erdőrendezés /Központ/

Dr. Führer Ernő tud. munkatárs

- Ökológia, vízforgalom /Sopron/

Gál Péter tud. segédmunkatárs

- Erdősítési technológiák, talajjelőkészí-
tés, ápolás /Központ/

Dr. Kepusi Imre tud. munkatárs

- Akáctermesztés, erdősítési technológiák,
ökológia /Püspökladány/

Dr. Kolonits József tud.munkatárs

- Erdősítési technológiák, csemetekertek és erdősítések vegyszeres ápolása, ökológia /Mátrafüred/

Dr. Kovács Ferenc tud. főmunkatárs

- Erdőnevelés, fatermésztan, erdőrendezés /Sárvár/

Krassai László tud. segédmunkatárs

- Ökológia, növekedésélettan /Gödöllő/

Dr. Lengyel György tud. főmunkatárs

- Erdősítési technológiák /Központ/

Mendlik Géza tud. főmunkatárs

- Erdőnevelés, fatermésztan, természetes felujítás /Sopron/

Dr. Rédei Károly tud. munkatárs

- Erdőnevelés, fatermésztan, erdőrendezés /Kecskemét/

Sitkey Judit tud.segédmunkatárs

- Ökológia, vízminőség vizsgálat /Központ/

Szendreiné Koren Eszter tud. munkatárs

- Ökológia, termőhelyek vizsgázálkodási paramétereinek vizsgálata /Központ/

Tóth Gyula tud. segédmunkatárs

- Tölgy vegetatív szaporítási kísérletek /Gödöllő/

Ujvári Ferenc tud. főmunkatárs

- Ökológia, erdei vizgyűjtők vizsgálata, lucfenyő utódvizsgálatok /Mátrafüred/

Az erdészeti kutatásban az első világháboru után az Alföld-fásítási program hatására előtérbe került az ökológiai kutatás,

a második világháború után pedig kiterjedt erdei ökoszisztéma és környezetvédelmi vizsgálatokat kezdtek. Az elmúlt fél évszázadban iskolák formálódtak a szikfásítás, a homokfásítás, a termőhelyfeltárás és értékelés, a fontosabb állományalkotó fafajok termőhelyigényének meghatározása és az egzóta fafajok fatermelési célú hasznosítása szakterületeken.

Az 50-es évek eleje óta folyó ökológiai és talajtani kutatások eredményeként az intézet tájakra bontva részletesen meghatározta a termőhelytípus-változatokként választható fafajokat, megjelölve a várható fatermés nagyságát. A kidolgozott utmutató országos alkalmazását miniszteri rendelet tette kötelezővé.

Az intézetben kidolgozott termőhelyrendszer beépült az erdőgazdasági üzemtervekbe, és az így nyert ismeretanyag tette lehetővé, hogy az MTA által irányított agroökológiai potenciál felmérésben az ERTI közreműködött. Ugyancsak az erdészeti termőhelyértékelés rendszere tette lehetővé, hogy a minisztertanácsi határozattal elrendelt ökológiai - termőhelyi alapu pontozásos földértékelés - a mezőgazdasági földértékeléssel azonos elvekre építve - az erdészet vonatkozásában is kidolgozásra kerülhessen.

Meghatározó volt az intézet szerepe az országban alkalmazott erdőfelujítási és erdőtelepítési technológiák kidolgozásában. Különös problémát jelent a vágásterületeken a gépesített technológiák alkalmazása, a földben lévő tuskók nagy energiát igénylő eltávolítása nélkül.

A jövőben még jobban támogatni kell az említett iskolákat, az erdészeti ökológiai kutatást. A megfelelő egyetemi és akadémiai kutatóhelyek bevonásával elő kell segíteni a legfontosabb természetszerű származék- és kulturerdők ökológiai

témáknak az erdőgazdasági igényeknek megfelelő, rendszeres kutatását. Meg kell határozni az erdők szerepét az ország vízgazdálkodási rendszerében.

Az erdők államosítása után a gyors fejlesztés azonnali kutatási eredményeket kívánt. A kutatás folyamatosan igyekezett megoldani a jelentkező problémákat. Ennek köszönhető, hogy erdőművelésünk tudományos alapokra volt építhető. Iskola fejlődött ki az erdőnevelési módszertanban és a fatermelési rendszerek kidolgozásában.

A fatermesztési kutatások országos kísérleti bázisrendszerét az Erdészeti Tudományos Intézet lényegében két évtizede kezdte kiépíteni. Az intézet több mint 2500 hosszúlejáratu kísérleti területet létesített. Ez az országos kísérleti bázis viszonylag hamar hozott kutatási eredményeket. Így új fatermesztési táblák, új fatermesztettáblák és újszerű kezdeményezésként erdőművelési modellek kerültek kidolgozásra.

A kutatások hasznosságát illetően példaként hozható fel, hogy a legfontosabb fafajokra készített erdőnevelési modellek, melyeket a vállalatok általában alkalmaznak, évente mintegy 110 millió Ft többleteredmény elérését teszik lehetővé.

A nagy nemzetközi hírnévnek is örvendő kísérleti hálózat igazi országos eredményei azonban csak a későbbiekben fognak a sorozatos adatfelvételekkel és feldolgozásokkal kiteljesedni.

Az erdőművelési kutatást a jövőben rendszerszemléletben célszerű végezni és a következő célokra összpontosítani: a természetes felujításokat és mesterséges erdősitéseket megelőző fakitermelés erdőművelési feltételrendszerének a kidolgozása; az erdőnevelési modellek továbbfejlesztése, valamint a megvalósításukhoz alkalmas környezetkimélő technológiák és technika meghatározása.

Erdővédelmi Osztály

Az osztályon dolgozó kutatók feladata és állomáshelye:

Osztályvezető: Pagony Hubert a mezőgazdasági tudományok doktora, tud. tanácsadó

- Fitopatológia, erdővédelem /Központ/

Osztályvezető-helyettes: Varga Szabolcs tud.munkatárs
/Központ/

- Tölgypusztulás

Fedor Sándor tud. főmunkatárs

- Entomológia, erdővédelem /Sárvár/

Gaál Györgyné tud. segédmunkatárs

- Fitopatológia /Sárvár/

Hangyálné dr. Balul Wanda tud. főmunkatárs

- Fitopatológia, erdővédelem /Mátrefüred/

Dr. Kárpátiné Ugron Anikó tud. segédmunkatárs

- Erdővédelem, immisszió hatásvizsgálat
/Sopron/

Koltay András tud. ügyintéző

- Mikológia /Központ/

Leskó Katalin tud. segédmunkatárs

- Entomológia, prognosztika, erdővédelem
/Gödöllő/

Szontagh Pál a mezőgazdasági tudományok doktora, tud.
tanácsadó

- Entomológia, prognosztika, erdővédelem
/Mátrafüred/

Tóth József a mezőgazdasági tudományok kandidátusa,
tud.főmunkatárs

- Entomológia, prognosztika, erdővédelem
/Kecskemét/

Az erdővédelem gyakorlati módszerei iránt a második világháborút követően mind nagyobb igény jelentkezett. Nő az ilyen igény azért is, mert jelentősen gyarapodott az ültetvényyszerű nyárasok, fenyvesek területe. Iskola formálódott ki a biológiai védekezési módszerek vonatkozásában az erdészeti növényvédelemben, valamint az erdészeti növényvédelmi figyelő- és jelzőszolgálati rendszer témakörében.

A hazai erdészeti kutatás jelentős területe az erdők védelme rovar- és gombakártevők ellen. Az ERTI e vonatkozásban nemzetközileg is elismert tevékenységet folytat. Kiemelhetők azok az eredmények, amelyeket a biopreparátumok üzemi alkalmazása terén, valamint a *Lophodermium pinastri* és a *Fomes annosus* biológiája felderítésében és leküzdése témában értek el.

A jövőben meg kell határozni azokat a feltételeket, melyek hozzájárulnak az erdei ökoszisztémák stabilitásához, a kártevőkkel és a betegségekkel szembeni ellenálló képességük fokozásához. A megfelelő egyetemi és akadémiai kutatóhelyek részvételével fel kell tárni a természetszerű és a mesterséges erdei ökoszisztémákban újabban a természeti környezet romlásának jeleként mutatkozó nagymértékű

pusztulások okait, ki kell dolgozni a szükséges megelőző intézkedéseket.

Műszaki Fejlesztési és Gépkiérleteti Osztály

Az osztályon dolgozó kutatók feladata és állomás-helye:

Osztályvezető: Szepesi László a mezőgazdasági tudományok doktora, tud. tanácsadó
- Erdőgazdasági munkák gépesítése
/Központ/

Osztályvezető-helyettes: Dr. Posta József tud. munkatárs

- Gépvizsgálatok, gépkialakítás /Központ

Benke István tud. segédmunkatárs

- Gépkialakítás /Gépkiérleteti Állomás/

Bergmann Béla tud. ügyintéző

- Gépszerkesztés /Gépkiérleteti Állomás/

Horváth Lászlóné tud. főmunkatárs

- Erdőgazdasági munkák gépesítése, gép-
vizsgálatok /Központ/

Huszár Endréné tud. főmunkatárs

- Faaprítéktermelés gépesítése, gép-
vizsgálatok /Központ/

Kovács Lóránt tud. munkatárs

- Gépek üzemeltetése, gép-
vizsgálatok /Kecskemét/

Madai Géza tud. munkatárs

- Gép-
vizsgálatok, fakitermelő gépek
vizsgálata /Gépkiérleteti Állomás/

Németh István tud. munkatárs

- Munkavédelmi és funkcionális gépvizsgálatok /Gépkísérleti Állomás/

Pischnyi János tud. segédmunkatárs

- Munkavédelmi és funkcionális gépvizsgálatok /Gépkísérleti Állomás/

Silló Ferenc tud. segédmunkatárs

- Gépvizsgálatok /Kecskemét/

Szilágyi Benjámín tud. főmunkatárs

- Erdőművelési munkák gépesítése /Kecskemét/

Dr. Tenesi Géza tud. főmunkatárs

- Nevelővágások gépesítése, gépvizsgálatok /Központ/

Finta István műszaki vezető

- Gépvizsgálat, gépek üzemeltetése /Központ/

Walter Ferenc mezőgazdasági tud. kandidátus, tud. tanácsadó

- Feketermelési munkák gépesítése, gépvizsgálatok /Kecskemét/

Zsolczay Sándor tud. munkatárs

- Gép- és anyagvizsgálatok, metallográfia /Kecskemét/

Az erdőgazdasági munkák gépesítése 1953-ban indult hazánkban. A gépesítési kutatás kezdete 1956. és azutáni évekre tehető. Az első időben a gépesítési kutatás feladata a lehetőségek feltárása, ill. az egyes erdőgazdasági műveletek végrehajtásával kapcsolatos műszaki, ökonómiai és egyéb tényezők kiiderítése volt. Utóbbi a külföldtől eltérő viszonyok indokolták: mind a keménylombos fafajok túlnyomó aránya, mind pedig a fakitermelési és erdőművelési munkák sajátosságai. A gépesítés a motorfűrészek bevezetésével, később a közelítés gépesítésével indult. Ezt követte a szállítás, a rakodás és egyéb erdei munkák, ezzel párhuzamosan az erdőművelési munkák egyes műveleteinek, így a talaj-előkészítésnek, ápolásnak, ültetésnek a gépesítése.

A gépesítési kutatás egyik részfeladatát kezdetben az új, főleg külföldről be nem szerezhető, vagy egyáltalán meg nem lévő egyszerűbb erdőművelési gépek kifejlesztése képezte. Az ERTI alakította ki többek között a fogatos közelítő kerékpárt, különböző erdőművelési gépeket; a csemete- és suhángkiemelőket, az erdősitések ápolására alkalmas kultivátorokat, tárcsákat, talajmarókat, az ültetőgépeket, a gyökérfésűt, és számos más olyan eszközt, amelyet ma is sikerrel használnak.

Az intézet általában a gépek kísérleti példányaikat készítette bl, a sorozatgyártást átadta erre alkalmas vállalatnak.

A gépek fejlesztésében nagy szerepet játszott a gépek vizsgálata, főleg a KGST megbízásából végzett nemzetközi összehasonlító gépvizsgálatok.

A feladatok növekedésével önálló gépesítési osztályt, a mai Műszaki Fejlesztési és Gépkísérleti Osztályt hozták létre 1965-ben. A 60-as évek végén és a 70-es évek elején az

osztály egyéb feladatai mellett kifejlesztette a lejtős területek erdősítésének gépsorait, amelyet sikerrel alkalmaztak a kopárak erdősítésekor, illetőleg a tuskós területek erdősítésére alkalmas gépsort, amelynek vezérgépe az ún. szárnyas molykezelő volt.

A gépesítés fejlesztésének új szakaszát jelentette a többcélu fakitermelő gépek, általában a bonyolultabb erdőgazdasági technika megjelenése. 1975-től kezdve az intézet vizsgálta a többcélu gépek és bonyolultabb erdőgazdasági gépek alkalmazásának lehetőségeit, feltételeit, és minden gépet, amelyeket Magyarországra hoztak. A funkcionális vizsgálatok célja az volt, hogyan illeszkedik a gép a hazai talaj-, állomány- és egyéb viszonyok közé és milyen feltételrendszerrel kell teremteni ahhoz, hogy ezek a viszonylag nem olcsó gépek a legjobb hatásokkal működjenek.

A 70-es évek végén az energia válság és az elajárrobbanás új helyzetet teremtett az erdőgazdasági gépek fejlesztésében is. Az osztály feladatát továbbra is a gépesítés irányainak meghatározása képezi. Ennek során kidolgozza a különböző ötéves tervidőszakok ajánlott géprendszereit.

Az anyag- és energiatakarékosság mellett egyre jobban előtérbe kerülnek az ergonómiai, tehát a humán, valamint a környezetvédelmi szempontok is.

Gépkísérletek és gépvizsgálatok terén az osztály alapvető feladatai a következők:

- Új erdőgazdasági gépek kísérleti példányainak létrehozása, azok kipróbálása s alkalmazásuk esetén sorozatgyártásra való átadása, illetőleg üzemi bevezetése.

- A hazai alkalmazásra szánt erdőgazdasági és faipari gépek munkavédelmi minősítő vizsgálata és ezzel alkalmazásuk engedélyezése.

- A robbanómotoros fűrészek évenkénti kötelező vibrációs szűrővizsgálata.

Az osztály feladatai közé tartozik olyan mérések végzése és mérőberendezések létrehozása, amelyek segítik a műszaki kutatásokat, illetőleg olyan mérőegységek, próbapadok kialakítása, amelyek több tényező együttes vizsgálatára és regisztrálására alkalmasak.

Az osztály legutóbbi munkáiból megemlítesre méltó a közelítésre, valamint rakodói rendezésre alkalmas RP-4-es 4 t-ás forwarder, továbbá egy vágástakarító berendezés létrehozása, amelyet már sorozatban gyártanak; egy erdősitések sorközi ápolására alkalmas késes henger.

Az osztály tevékenységét a közeljövőben az energiacváltás, a beruházási nehézségek és az importtal kapcsolatos problémák által diktált olyan szerkezetek létrehozása képezi, amelyek főleg a hazai, illetőleg a szocialista viszonyokból beszerezhető traktorok erdőgazdasági alkalmazására irányulnak. Ezek között szerepel egy traktorra szerelhető közelítő csörlő, valamint az RP-4-es forwarder folytatásként egy szorítózsámfűző vonszoló kialakítása.

A távolabbi tervek közül kiemelkedő jelentőségű a többcélú fakitermelő gépek, így a processzorok egyes elemeinek létrehozása és a hazai traktorpark összehangolása ezekkel a gépekkel. A biomassza hasznosítása céljából tervezik az aprítógépek és az azt kiszolgáló egyéb berendezések kifejlesztését részben egyedül, részben más vállalatokkal összefogásban. Tervezik a motorfűrészek vibrációs szűrővizsgálatának egyszerűsítését, pontosítását és megátnak a vibrációmérésnek, zajmérésnek olyan továbbfejlesztését, amely

ezeket pontosabbá, konkrétábbá és reprodukálhatóbbá tenné.

Az osztály eddig kb. 30-35 olyan gépet hozott létre, amelyet szorosan gyártanak és az erdőgazdaságokban is széles körben alkalmaznak. A munkavédelmi minősítések révén igyekeznek az erdőgazdasági gyakorlat részére olyan gépeket rendelkezésre bocsátani, amelyek maximálisan megfelelnek a hazai szabványoknak, illetőleg a munkavédelmi és munkaegészségügyi követelményeknek. Ez a körülmény számos baleseti forrás kiküszöbölését tette eddig is lehetővé. A motorfűrészek kötelező szűrővizsgálata révén pedig preventive megelőzik a vibrációs megbetegedés lehetőségét és ezzel a dolgozók egészségét védik.

A Műszaki Fejlesztési és Gépkeresleti Osztály szoros együttműködésben dolgozik az intézet többi tudományos osztályával. Kutatási eredményeikről az un. vörös füzetekben évente számolnak be és publikációkat tesznek közzé.

Erdészeti Gazdaságtani Osztály

Az osztályon dolgozó kutatók feladata és állomáshelye:

Osztályvezető: Dr. Illyés Benjámintud. főmunkatárs
- Ágazati szabályozás, erdőértékelés
/Sopron/

Osztályvezető-helyettes: Marosi György tud. munkatárs
- Műszaki fejlesztés /Sopron/

Héjj Botond tud.munkatárs

- Rekreációs funkció értékelése /Sopron/

Vincze József tud.munkatárs

- Erdőművelés szabályozás /Sopron/

Az intézet munkája ma is és korábban is mindig összhangban volt az ágazat gazdaságpolitikai célkitűzéseivel. Fontosak és eredményesek azok a közgazdasági kutatások, amelyek ágazati országos intézkedéseket alapoznak meg. Így például: a pénzügyi szabályozók meghatározásához kiemelten fontos volt az élőfakészlet értékelése, ill. az értékelés módszerének kidolgozása, a fahasználatok ökonómiai küszöbértékének meghatározása, az erdőművelési és fakitermelési költségésszámítási eljárások kialakítása.

Az ökonómiai kutatások terén az osztály eredményeket ért el az erdővagyonnal való gazdálkodás megalapozásában, a gazdálkodó szervezetek irányításának javításában, valamint a hosszútávú népgazdasági és az éves vállalati érdekek összehangolásában. Iskola mn kialakulóban a hosszú termelési ciklusu fatermesztés ökonómiája, valamint az erdészeti munkák költségsszámítása és finanszírozása témákban. Nemzetközileg számontartott eredmény született a jóléti erdőgazdálkodás, többcélú erdőhasznosítás ökonómiája témában.

Ezután is kiemelt feladat lesz az ágazati irányítás ökonómiai megalapozását segítő ismeretek fejlesztése. Emellett foglalkozni kell a földek racionális használata, valamint az annak megfelelő differenciált erdőgazdálkodás ökonómiai elveinek kialakításával. Olyan erdőművelési finanszírozási és ellenőrzési rendszert kell kidolgozni, amely lehetővé teszi az erdőgazdálkodásban a rövid- és hosszútávú érdekeknek a jelenleginél tökéletesebb figyelembevételét. Vizsgálni kell a piaci gazdálkodás lehetőségeit és korlátait az ágazatban, valamint a termelőszövetkezeti erdőgazdálkodás sajátos ökonómiai kérdéseit.

Gazdasági Osztály

Feladata: Az intézet gazdálkodásával kapcsolatos ügyek intézése. Kiemelten: a költségvetés, számvitel, vagyonvédelem, pénzügyi fegyelem, létszám- és munkabérgazdálkodás, társadalombiztosítás, szerződéses kutatások pénzügyei, beruházások, felújítások.

Osztályvezető: Gárdos László gazdasági igazgató

Az intézet költségvetési, eredményérdekeltségű gazdálkodó szerv.

A költségvetési támogatás terhére egy tárcaszintű kutatási programot /TCP-8 "A fatermesztés, a fakitermelés és az erdőrendezés fejlesztése"/ és egy intézeti programot /IP-7 "A Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium környezetvédelmi kutatásai/ finanszíroz. Ezen programos kutatásokat az egyes tudományos osztályok szakterületeik szerint megosztva végzik.

A költségvetési támogatás terhére végzett kutatásokon kívül, azokhoz kapcsolódva az intézet jelentős mértékű megrendeléses kutatást is vállal. Ilyen kutatási megbízásokat egyrészt felsőszintű állami szervek /MEM, OMFB, MTA stb./, másrészt különböző erdőgazdálkodó vagy az erdő- és vadgazdálkodásban közvetett módon érdekelt vállalatok adnak az intézetnek. Az intézet dolgozói mind a költségvetési, mind a megrendeléses kutatások maradéktalan teljesítésében anyagilag is érdekeltek. Ezen munkák bevétele után képezhető alapok fejlesztésre, szociális és kulturális juttatásokra, valamint a dolgozók jutalmazására fordíthatók.

Igazgatási Osztály

Feladata: Az intézet kutatási tevékenységének és általános feladatainak összehangolása, a rövid és hosszútávú tervezés, az intézeti beszámolók készítése, az intézeti kiadványok előkészítése, megjelentetése, az intézet külföldi tudományos kapcsolatainak intézése, az általános ügyvitel szervezése és lebonyolítása, a könyvtár és a fotolaboratórium tevékenységének irányítása.

Osztályvezető: Dr.Lengyel György tud.titkár

Osztályvezető-helyettes: Sárvári János tud.segéd-
munkatárs

Könyvtár

Az Erdészeti Tudományos Intézet könyvállománya mintegy 25 500 kötet, amelynek közel fele a központi könyvtárban található. A könyvtár 33 ország 100 kutató és felsőoktatási intézményével áll rendszeres cserekapcsolatban. Az előfizetett hazai és külföldi folyóiratok és egyéb periodikák száma 106. A könyvtár munkájáról a 2-3 havonta megjelenő "Könyvtári tájékoztató" számol be, amely az újonnan beszerzett ill. megjelentetett kiadványokon kívül, a külföldi témafigyelést, az elkészült szakmai fordításokat, a külföldi tanulmányutak utijelentéseinek rövid kivonatát és a könyvtárban készülő témadokumentációkat is tartalmazza.

Könyvtáros: Kenéz Zsuzsa

Fotolaboratórium

Feladata a kutatásokat dokumentáló fekete-fehér és színes felvételek, diák, 8 mm-es keskenyfilmek, valamint az Erdészeti Tudományos Intézet kutatói által megjelentetett publikációk és az intézet kiállításai, rendezvényei képanyagának elkészítése. Itt található meg az ország legrégibbi és jelenleg egyetlen számottevő erdészeti foto-

archivuma, amely közel 30 000 negatívot tartalmaz.

A fotolaboratórium dolgozói: Körmeny Tibor és
Ruttkay László

Az intézet területi szervezete /központ és kísérleti állomások/

Az Erdészeti Tudományos Intézet Központja
1023 Budapest, II. Frankel Leó u.42-44.
Telefon: 150-624. Telex: 22-6914

Az intézeti központ összefogja, irányítja, szervezi és ellenőrzi az intézet kísérleti állomásainak működését mind tudományos, mind igazgatási vonatkozásban. Meghatározza a kutatási feladatok megosztásának arányait az intézet szervei, illetve kutatói között. Közvetlen kapcsolatot tart a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztériummal, a bel- és külföldi társintézetekkel, oktatási intézményekkel stb. Szervezi és irányítja a tudományos eredmények összefoglalását, megfelelő formában a minisztériumhoz történő felterjesztését, a kutatási eredmények publikálását, valamint közreműködik a gyakorlati eredmények realizálásában. Az intézet központja ezen tevékenységét a központban dolgozó vezető beosztású intézeti dolgozók útján látja el, együttműködve a kísérleti állomások igazgatóival. A központ az intézet teljes profiljának megfelelően folytat közvetlen kutatási tevékenységet.

A központ létszáma: 115 fő, ebből 28 kutató

Kísérleti állomások:

A kísérleti állomás az intézet területi szervezeti egysége, nem jogi személy, élén igazgató áll, aki az állomás egyszemélyi felelős vezetője. A kísérleti állomásnak

az intézeten belül meghatározott kutatási feladata, valamint ugyancsak az intézeten belül elkülönített költségvetése és lebontott beruházási kerete van.

Az intézet egyes tudományos osztályaihoz tartozó kutatók nem összevontan egy helyen, hanem decentralizált szervezetben a kísérleti állomásokra kihelyezve dolgoznak. Így egy-egy kísérleti állomáson egyidejűleg több tudományos osztályhoz tartozó kutatómunka folyik.

1. ERTI Észak-középhegységi Kísérleti Állomás

3232 Mátrafüred, Hegyalja u.18. Pf: 1.

Telefon: 13-110, 11-867: Telex: 25-300

Igazgatója: Ujvári Ferenc

Igazgató-helyettes: Szontagh Pál a mg.tud.doktora

Létszáma: 31 fő, ebből 5 kutató

Az állomás feladata:

Az erdőgazdálkodás rendszerszemléletű fejlesztéséhez az ökológiai, nemesítési, erdőfelujítási és telepítési, erdőművelési és erdőrendezési, erdővédelmi és munkaszervezési, ergonómiai, erdészeti számítástechnikai, gépvizsgálati és környezetvédelmi kutatások körében meghatározott feladatok felelős teljesítése, továbbá közreműködés a normaalapok és alkalmazási utasításaik készítésében, valamint az állomás körzetében a táji feladatok ellátása.

2. ERTI Duna-Tisza közti Kísérleti Állomása

6000 Kecskemét, József A.u.4.

Telefon: 76-21.688, Telex: 26-516

Igazgatója: Walter Ferenc a mezőgazdasági tudomány
kandidátusa

Igazgató-helyettes: Tóth József a mezőgazdasági tudomány kandidátusa

Létszám: 34 fő, ebből 8 kutató

Az állomás feladata:

Az erdőgazdálkodás rendszerszemléletű fejlesztéséhez az ökológiai, nemesítési, erdőfelujítási és telepítési, erdőművelési és erdőrendezési, erdővédelmi, műszaki-fejlesztési kutatások körében meghatározott tervfeladatok felelős teljesítése, valamint az állomás körzetében a táji feladatok ellátása.

3. ERTI Észak-Dunántuli Kisérleti Állomása

9601 Sárvár, Botanikus kert. Pf. 51.

Telefon: 70. Telex: 37-290.

Igazgatója: Gergáczy József, a mezőgazdasági tudomány kandidátusa

Igazgató-helyettes: Béky Albert

Létszáma: 85 fő, ebből 9 kutató

Az állomás feladata:

Az erdőgazdálkodás rendszerszemléletű fejlesztéséhez az ökológiai, nemesítési, erdőfelujítási és telepítési, erdőművelési és erdőrendezési, erdővédelmi, ökonómiai és munkaszervezési kutatások körében meghatározott tervfeladatok felelős teljesítése, továbbá közreműködés a normálapok és alkalmazási utasításaik készítésében. Az ERTI Szombathely-Kámoni Kirendeltsége és a Sitke-Bajti Kisérleti Telep munkáinak irányítása és ellenőrzése. Az állomás körzetében a táji feladatok ellátása.

Szombathely-Kámoni Kirendeltség

Vezetője: Mátyás Csaba a mezőgazdasági tudomány kandidátusa

Sitke-Bajti Kisérleti Telep

Vezetője: Bánó Ferenc

4. ERTI Alpokaljai Kisérleti Állomása

9400 Sopron, Fenyő tér 1.

Telefon: 11-017, 11-391, Telex: 249-140

Igazgatója: ^{Dr} Illyés Benjámín

Igazgató-helyettes: Mendlik Géza

Létszám: 40 fő, ebből 11 kutató

Az állomás feladata:

Az erdőgazdálkodás rendszerszemléletű fejlesztéséhez az ökológiai, erdőművelési és erdőrendezési, erdővédelmi, ökonómiai és munkaszervezési kutatások körében meghatározott tervfeladatok felelős teljesítése, továbbá közreműködés a normaalapok és alkalmazási utasításaik készítésében, valamint az állomás körzetében a táji feladatok ellátása.

5. ERTI Tiszántuli Kisérleti Állomása

4151 Püspökladány, Farkassziget. Pf. 24.

Telefon: 169.

Igazgatója: ^{Dr} Kapusi Imre

Létszám: 15 fő, ebből 1 kutató

Az állomás feladata:

Az erdőgazdálkodás rendszerszemléletű fejlesztéséhez az ökológiai, nemesítési, erdőfelujítás és telepítési, erdőművelési kutatások körében meghatározott tervfeladatok felelős teljesítése, valamint az állomás körzetében a táji feladatok ellátása.

6. ERTI Dél-Dunántuli Kisérleti Állomása

7400 Kaposvár, Damjanich u.1.

Telefon: 13-393, Telex: 13-400

Igazgatója: ^{Dr} Hajdu Gábor

Igazgató-helyettes: Cserjés Miklós

Létszáma: 16 fő, ebből 4 kutató

Az állomás feladata:

Az erdőgazdálkodás rendszerszemléletű fejlesztéséhez az ökonómiai, munkaszervezési és ergonómiai kutatások körében meghatározott tervfeladatok felelős teljesítése, továbbá a normaalapok és alkalmazási utasítások készítése, valamint az állomás körzetében a táji feladatok ellátása.

7. ERTI Gépkísérleti Állomás

1076 Budapest, Péterfy S.u.34.

Telefon: 224-483, 427-139

Igazgatója: Benke István

Igazgató-helyettes: Bergmann Béla

Létszáma: 28 fő, ebből 6 kutató

Az állomás feladata:

Közreműködés az intézet gépesítéssel kapcsolatos kísérleti tevékenységében, az ezekhez szükséges műszaki, anyagi és személyi előfeltételek biztosításával. Új erdőgazdasági gépek, eszközök, szerszámok, műszerek, stb. kifejlesztése az intézet érintett részlegeinek bevonásával. Az új gépek kísérleti példányainak és dokumentációjának elkészítése, szükség esetén ezek sorozatgyártásra való alkalmasság tétele. Erdőgazdasági gépek funkcionális, munkavédelmi minősítő vizsgálata. Erdőgazdasági gépek üzembehelyezésének elősegítése, a gépek utóvizsgálatának rendszeresítése.

8. ERTI Gödöllői Kísérleti Állomás

2100 Gödöllő, Pf: 49. Telefon: 81-29, 83-29.

Igazgatója: Krassay László

Igazgató-helyettes: Kmetty László

Létszám: 38 fő, ebből 3 kutató

Az állomás feladata:

Felelős közreműködésben az ökológiai, nemesítési, erdőfelujítás és telepítési, erdővédelmi, műszaki-fejlesztési, gépkísérleti és gépvizsgálati kutatások körében meghatározott tervfeladatokban. Irányítja és ellenőrzi a máriabesnyői csemetekert munkáját. Az állomás körzetében a táji feladatok ellátása.

A kutatási eredmények bevezetése a gyakorlatba

A kutatási eredmények gyakorlatba vitelére a legcélszerűbb módszer a rendszerszerű erdőgazdálkodás bevezetése lehet. Az erdészeti fatermelési rendszerek kialakíthatóságának feltétele, hogy a tudományos alapok tisztázottak legyenek. Az ERTI igyekszik e vonatkozásban uttörő munkát végezni és megadja mind az érdekelt vállalatoknak, mind a főhatóságnak a fejlesztéshez szükséges segítséget. Ahhoz, hogy e eredményesen történhessen, fontos, hogy a kutatás mindig az aktuális kérdésekkel foglalkozzon. A kutatásnak ki kell elégítenie az erdőgazdálkodás rövid- és ugyanakkor a közép- és hosszútávú kutatás igényeit is. Fontos ezért a szoros kapcsolat a kutatás megrendelők /ágazati irányítás, erdőgazdaságok/ a kutatási szervezet /tudományos intézet/ és a potenciális eredményfelhasználók /erdőgazdálkodó szervek/ között, másképpen mondva a megrendelők, a vállalkozók és a fogyasztók között.

Ebből a célból az intézet kezdeményezésére egy-egy ERTI szervezeti egység /kísérleti állomás/ körzetébe tartozó erdőgazdálkodó szervek illetékeseiből bizottságok alakultak. E bizottságok évente tanácskoznak. Ezen alkalmakkor közreműködnek a kutatási feladatok kiválasztásában, megvitatják a szükséges kísérletek végrehajthatóságát, legrövidebb uton közvetlenül ismerik meg a legújabb eredményeket és megvitathatják azok alkalmazásának feltételeit és módjait. Ezen szűkkörű érdemi megbeszélésekkel elérhető a kutatás-gyakorlat kapcsolat állandó karbantartása, a kutatás legaktuálisabb célokra való irányítása stb. E megbeszélések és a kutatásirányításba való beleszólási lehetőség révén a felhasználók gyakorlatilag magukénak érzik a témákat és ennek folytán az eredményeket gyorsabban vezetik be. Ezt a megrendelő - kutató- felhasználó kapcsolatot nemzetközileg párbeszédés módszernek is nevezik, s legfőbb előnyének tartják a célraorientált, rugalmas, gyakorlatias kutatás lehetővé tételét.

Az ERTI 1983-ban a következő kutatási eredmények gyakorlatba történő bevezetését ajánlotta az erdőgazdálkodó szervezeteknek:

Nemesítési, Szaporítóanyagtermelési és Környezetvédelmi Osztály:

- Nemesített akácfaajták vegetatív szaporítása üzemi körülmények között gyökérdugványozással és gyökérvetéssel
- Lucfenyő gyökeres dugvány előállítás.
- *Picea pungens* var. *glauca* /ezüst színű szürkefenyő/ magonccsemeték vegetatív szaporításának technológiája
- Üzemi nyár- fűz anyatelepek egészségi állapotának figyelemmel kísérése, közreműködés felujításukban.

- Fenyő magtermesztő plantázatok létesítésének, felújításának, bővítésének tervezése és az alkalmazott termesztés technológiához szaktanácsadás.

Szervezés-fejlesztési Osztály

- Fahasználatok középtávu és éves optimalizált számítógépes tervezése.
- Számítógépes vágásszervezés.
- Számítógépes középtávu és éves faválasztéktervezés erdőrészletenként.
- Az erdészetek fahasználat szervezettségi színvonalának meghatározása.
- Fatermelési rendszerek kidolgozása.
- Értékelemzés.
- A vállalati veszteségforrások és tartalékok feltárása.
- A termelésirányítás szervezetének és információrendszerének szervezése, fejlesztése
- A fa számbavétele tömeg /súly/ alapján.
- Műszaki normák készítése.
- A vállalati munkaerőgazdálkodás fejlesztése.

Ökológiai és Erdősítési Osztály

- Erdősítés előtti fafajmegválasztás
- A termőhely termőképességének változása és a faállomány növekedésének meghatározása
- Vágáskor meghatározása ökológiai és vele összefüggő fatermési alapon
- Faállomány műtrágyázására vonatkozó szaktanácsadás

- Csemetekertek csemetetermesztésre való alkalmasságának vizsgálata
- Csemetekerti tápanyagforgalom vizsgálat és tápanyagkiegészítési javaslat
- Csemetekertek öntözésének meghatározása
- Sorközi ápolóhenger
- Vegyszeres gyom- cserje- és sarjirtás
- Vágástakarítási technológia

Erdőművelési faterméstani és erdőrendezési osztály

- Erdőnevelési modellek
- Fatermési és fatérfogat táblák
- Növedékmeghatározás
- Tisztítások tervezése, tisztítási technológiák
- Gyéritések tervezése, gyéritési technológiák
- Magtermelő faállományok nevelése
- Természetes felujítások tervezése

Erdővédelmi Osztály

- Csemetekerti talajfertőtlenítés mikrogombákkal és nematodákkal fertőzött helyeken
- Új magcsávázási eljárás bevezetése filmképző anyaggal
- Penyő és lombcsemetéken fellépő kórokozók meghatározásával a leghatékonyabb védekezési módszerre javaslat és védekezés
- Hűtőházban tárolt magok és csemeték mikrogombáinak vizsgálata, meghatározása és védelme

- Uj növényvédőszeres félüzemi kipróbálása engedély-
okirat biztosításához
- Biológiai védekezés fenyvesekben a Fomes annosus
leküzdésére
- Biológiai védekezés nemes nyárasokban az ujratele-
pítés érdekében
- Biológiai védekezés Hylobius abietis okozta kár
leküzdésére
- Lomb és fenyőállományokban lombfogyasztó, tömeg-
szaporításra hajlamos kártevő rovarok populáció-
dinamikájának vizsgálata a kártételi veszélyhelyzet
meghatározására
- Nyár és fűzállományok xilofág kártevő rovarai el-
leni védekezések
- Cser, bükk, gyertyán és nyárapriték laskagombával
való hasznosításának vizsgálata

Műszaki Fejlesztési Osztály

- Nevelővágások korszerű eszközeinek értékelése
- Javaslatok az erdőgazdasági munkák komplex gépesi-
tésére a megváltozott gazdasági körülmények között
- Az egri aprító gép funkcionális vizsgálata
- A KR-4 kérgezőgép funkcionális vizsgálata
- A TNP csörlővel felszerelt MTZ univerzális trakto-
rok gazdaságosabb alkalmazhatóságának vizsgálata
- EPAK-II gallyazó-rakásoló funkcionális vizsgálata
- Tipus-technológiákon nyugvó erdőgazdasági tervezési
módszer üzemtervi bázison
- Az erdőgazdasági géprendszerek energetikai értéke-
lése, korszerűsítése más területekről adaptálható
eszközök felhasználásával.

- Akác csemetetermesztés gépesítésének fejlesztése a meglévő géprendszerek szintetizálása alapján az üzemi csemetekertekben
- Részanyag az erdőművelési munkák műszaki helyzetének elemzéséhez
- Egyszerűsített motorfűrész szűrővizsgálati eljárás bevezetésének üzemi ellenőrzése
- D-4 dugványozógép

Gépkisérleti és Gépvizsgálati Osztály

- ZT 300 és a ZT 303 D típusú traktorok erdőgazdasági alkalmazhatósága
- Új erdőművelési és fahasználati gépek kialakítása, korszerűsítése:

HÜL ültetőgép

FKH függesztett kések henger

RVLK-1500 rázóvillás lucernagyökér kiemelő

RP-4 rövidfás pótkocsi

RVSK-500 rázóvillás csemete- és suhángkiemelő

PEK-60 könnyű pásztás erdei eke

TUN-40 traktorcsörlő adaptálása MTZ traktorokra

Jelentés az erdészeti és faipari gépek 1983. évi vizsgálatáról.

Erdészeti Gazdaságtani Osztály

- A vállalati gazdasági elemzési rendszer fejlesztése
- Az élőfakészlet ökonómiai értékelése
- Állóeszközgazdálkodás elemzésének fejlesztése
- A bér és keresetszabályozás vállalati bérgazdálkodásra és belső érdekelttségi rendszerre gyakorolt hatásának elemzése és a vállalati belső érdekelttség fejlesztése.

ERTI szabadalmak:

Lajstrom
száma

- Eljárás és berendezés növények, főleg csemeték nevelésére, valamint kifejlődött csemeték ültetésére. 165908
- Eljárás és berendezés talajelőkészítésre, főleg erdőfelujítási, erdőtelepitési és fásítási munkáknál /szárnyas mélylazító/. 165188
- Egyszerűsített méretcsoportos vágásbecslési és választéktervezési eljárás 169848
- Vágástakarító gép. 172347
- Eljárás és berendezés talajelőkészítésre /pásztás talajmaró/ /ERTI-SEFAG/ 174291
- Eljárás erdőtelepitésre és/vagy erdőfelujításra. 173440
- Talajművelő berendezés talajfelszín elmunkálásához /tárca/. 173829
- Vágóberendezés előnyösen tuskók, fatörzsek levágására és/vagy darabolására. 173830
- Permetező berendezés irtószerek, valamint folyékony műtrágyák kiszórására. 173831
- Ültetőberendezés csemeték, dugványok, magvak és hasonló ültetésére. 173832
- Takarítóberendezés gallyak, vágástéri hulladékok és hasonló eltávolítására. 173833
- Berendezés szemcsés anyagok terepre, vagy talajba való juttatására. 173834
- Vontatható gép dugványoknak, elsősorban nyárfa dugványoknak talajba juttatására. Alapszáma: 1278/81.
- Cellás, tekercses, gomolyos /CETEGO/ csemete nevelésére és gépi ültetésére alkalmas berendezés és eljárás. Alapszáma: 3064/82.

ERTI szabadalmi bejelentések:

- Lengőkaros vágástakarító berendezés.
- Késes henger erdősitések sorközi ápolására.

- Dugványozógép
- Erdészeti közelítőgép
- Rázóvillás ágyáskiemelő
- Gyökérvetéses vegetatív szaporítás

Nemzetközi kapcsolatok

Az intézet több téma kutatását nemzetközi együttműködés keretében végzi. A szocialista országok mező- és erdőgazdasági kutatásait koordináló bizottság vezetése alatt 12 téma, a KGST Mezőgazdasági Állandó Bizottsága keretében 9 téma, a KGST Gépipari Állandó Bizottsága keretében 1 téma kutatásában vesz részt. Az említetteken kívül tevékenyen résztvesz a FAO, a IUFRO és az APIMONDIA munkájában. Intézetünk évenként mintegy 30-50 külföldi vendéget fogad s hasonló számú kutatónk tesz tanulmányutat külföldön, illetve képviseli az intézetet különböző nemzetközi rendezvényeken.

Társintézeteinkkel való szorosabb együttműködésünket segíti, hogy devizamentes kutatócsere kapcsolatban állunk a Szovjetunióval, a Csehszlovák Szocialista Köztársasággal, a Bolgár Népköztársasággal, Romániával, Jugoszláviával, Ausztriával, és Finnországgal.

Magyarországi nemzetközi rendezvények

/1970-1983/

- Nemesített mag- és egyéb szaporítóanyag termelés -
FAO tanulmányut 1970. szeptember 6-16.

A tanulmányuton három világrész 17 államának 60 szakértője vett részt. Képviseltette magát a FAO római központja és a IUFRO is. 7 napon át bemutatókon 3 napon át előadásokon és szakmai vitán vettek részt. A tanulmányutakon a

legkiemelkedőbb erdészeti nemesítési üzemi területeket tekintették meg, köztük több ERTI létesítményt is.

- Nemzetközi Vadászati Tudományos Konferencia 1971. szeptember 16-18. A konferencia a Magyar Tudományos Akadémián négy szekcióban tartotta üléseit: 1. Nagyvadgazdálkodás. 2. Apróvadgazdálkodás. 3. Természetvédelem és természetvédelmi nevelés. 4. Vadászattörténet és vadászati muzeológia.

A konferencián 15 ország küldötte vett részt. Az elhangzott 75 előadásból 23-at tartottak a magyar résztvevők. A FAO és a Természetvédelmi Egyesületek Nemzetközi Szövetsége /IUCN/ is képviseltette magát.

- A IUFRO erdőművelési és környezetvédelmi osztályának ülése 1973. szeptember 9-16. Fő témája "Az erdőművelési kutatás, oktatás és gyakorlat" volt. A magyarországi rendezvény plenáris és munkabizottsági ülésekből két, három napig tartó tanulmányutból, valamint kiértékelő záróülésből állt.

- A fa szerepe a jövő nyersanyag- és energiagazdaságában - Nemzetközi Erdészeti Gazdaságtani Kollokvium 1975. szeptember 9-10. Az Országos Erdészeti Egyesület Erdészeti Gazdaságtani Szakosztálya az általa rendezett kollokviumra az ország legjobb szakértőin kívül meghívta a baráti szocialista társegyesületek egy-egy szakemberét is. A kollokvium első részében az ERTI fogadta a külföldi szakembereket, ahol rövid ismertetést kaptak az intézet-

ben folyó gazdaságtani kutatásról. A Szolnokon megrendezett konferencián előadás-sorozat hangzott el és került megvitatásra.

- FAO Erdészeti Termőhelyfeltárási Oktatási Központ 1975. augusztus 25 - szeptember 13. A FAO felkérésére szervezett tanfolyam elvi, elméleti részét Sopronban rendezték meg, majd Sárvárrott, Márkón, Gödöllőn, Kecskemét környékén és Püspökladányban kaptak gyakorlási lehetőséget a 14 országból érkezett résztvevők.

- A mézelő növények és a megporzás. Nemzetközi szimpózium. 1976. szeptember 13-18.

Az APIMONDIA A mézelő növények és a megporzás Állandó Bizottságának II. nemzetközi szimpóziuma, melyet az Országos Méhészeti Szövetkezeti Vállalat /OMSZV/ és az ERTI közösen rendezett. A rendezvényen résztvett Dr. Harnaj az APIMONDIA elnöke is. A szimpózium előadásai szeptember 14-15-én az MTA nagytermében hangzottak el. A tanulmányut során a résztvevők szeptember 16-án meglátogatták a gödöllői Arborétumot, szeptember 17-én pedig az ERTI Sárvári Kisérleti Állomását és a Kámoni Arborétumot.

- A KGST "Az ökológiai rendszerek és a táj védelme" probléma meghatalmazottai tanácsának ülése 1976. november 30 - december 3.

A KGST-ben résztvevő országok környezetvédelmi kutatási tevékenységük összehangolása céljából 1971-ben egyezményt kötöttek, mely 10 problémakört ölel fel. A címben megadott III. számú probléma hazai koordinátora az ERTI. A problémában folyó kutatásokat és az együttműködést a meghatalmazottak tanácsa irányítja. A 8 együttműködő országot 38 küldött képviselte.

- KGST "Az erdőművelési munkák komplex gépesítése"
c. téma meghatalmazottak tanácsának 9. ülése. 1980. március 31 - április 4. A magyar küldöttségen kívül 6 ország 20 képviselője vett részt az ülésen, melynek napirendjén a cimben szereplő témában addig elért eredmények ismertetése és az 1981. évi kutatási együttműködési tervek kidolgozása szerepelt.

- A KGST "Az ökorendszerek és a táj védelme" c. téma szakértői értekezlete 1980. október 20-26. Az értekezleten 5 ország 11 főnyi küldöttsége, valamint számos magyar intézmény szakemberei képviseltették magukat. Az 1981-85. évekre szóló együttműködési munkaterv kidolgozása során megállapodtak egy olyan jegyzék összeállításában, mely a szelektív hatású és az emberre ill. élővilágra kevésbé ártalmas peszticideket fogja tartalmazni.

- A Fakitermelők XII. Világverseny 1982. szeptember 28-30. A világversenyre összesen 12 ország nevezett be. A csapatversenyben Magyarország a harmadik helyen végzett Finnország és Csehszlovákia mögött. A versennyel párhuzamosan folyt a résztvevő országok képviselőinek tárgyalása a versenyszabályzat fejlesztési lehetőségeiről.

- A KGST "Makrobiogének és mikroelemek biokémiai körforgalma a tájban" c. téma nemzetközi munkaértekezlete 1982. október 18-23. A rendezvényen 6 KGST ország képviselőjében 13 külföldi és 10 hazai szakember vett részt. A résztvevők megvitatták és értékelték a különböző ökoszisztémák biokémiai ciklusainak kutatásaiban elért eredményeiket és meghatározták a következő kutatási időszak feladatait, valamint a nemzetközi együttműködés munkamódszereit.

- A KGST "Nevelővágások technológiai módszereinek kidolgozása ujonnan kialakítandó gépek bázisán hosszufás ter-

melési rendszerben és síkvidéki terepen" c. téma szakértői tanácskozása 1982. november 15-19. A szakértői tanácskozáson 4 tagország 12 szakértője vett részt. Több előadás keretében tájékoztatták a résztvevőket a nevelővágások gépesítésének helyzetéről, pontosították az együttműködési munkatervet és meghatározták a főbb fejlesztési irányokat a témakörben.

- APIMONDIA XXIX. Nemzetközi Méhészeti Kongresszus 1983. augusztus 25-31. A Kongresszus során a világ minden tájáról érkezett szakemberek átfogó képet kaptak a méhészet nemzetközi eredményeiről és felmerülő problémákról és megismerkedtek a magyar méhészettel.

A méhészeti szakemberek 1983. augusztus 29-én szakmai kirándulás során az ERTI Gödöllői Arborétumában 7 bemutatót láthattak, amelyek az intézet méhészettel kapcsolatos /főként nemesítési/ kutatásainak eredményeivel ismertették meg a résztvevőket.

- IUFRO Nemzetközi Erdőnevelési és Faterméstani Konferencia 1983. szeptember 26-30. A plenáris ülésen a Magyar Tudományos Akadémia nagytermében 13 ország 24 küldötte vett részt. A konferencia második napján a IUFRO gyéritési munkacsoportjai tartották üléseiket. A munkacsoport üléseken 18 előadás hangzott el. A plenáris és munkacsoport üléseket 2 napos tanulmányut követte.

A közelmúltban az intézet kutatóinak tollából megjelent
fontosabb könyvek ismertetése

Keresztesi Béla: Magyar erdők /Jóléti erdőgazdálkodás/
1971./ Második, bővített kiadás. Akadémiai Kiadó
431 p. 155 Ft.

A könyv megismerteti az újszerű jóléti erdőgazdálkodással. Az erdő ma már nem csupán faanyagforrás, esztétikai és közjóléti hatásai, szerepe a modern élet fontos alkotóeleme. A szerző több évtizedes személyes élményeit és megfigyeléseit foglalja össze. Megismerteti az erdőesztétikával, rámutat a szakemberek fontosságára az erdők arculatának kialakításában.

Tóth Béla és munkatársai: Szikesek fásítása /1972/.
Akadémiai Kiadó, 266 p. 58 Ft.

Hazánk területének kerekén 10 százalékát kitevő szikes talajok erdősítesí-fásítási lehetőségeinek ismerete igen nagy népgazdasági jelentőségű. Ez a magyarázata annak, hogy több mint fél évszázada külön kutatóegység foglalkozik ezzel a problémával. A munka az 1924-ben létesített püspökladányi erdészeti szikkisérleti telep kutatási eredményeiről ad számot, egyúttal ismerteti az elért eredményekből leszűrt gyakorlati tapasztalatokat is. Foglalkozik a sziki erdősítesíekkel - fásításiakkal kapcsolatos agrotechnikai, erdőművelési kérdésekkel, a szikeseken telepíthető fafajokkal /külön a nyárfatermesztés lehetőségeivel/, a meliorációs szikkfásítás módozataival, a szikes tájak öntözőrendszereinek fásításával. Számos új kutatási eredményt és ezek gyakorlati vonatkozásait első ízben közli.

Részletesen foglalkozik a szikkfásítás gyakorlati tenivalóival.

A magyarországi sziki erdők, a fásítások ismertetése és a csaknem teljes hazai szikfásítási szakirodalom bibliográfiai feldolgozása teszi teljes értékűvé a könyvet.

Halmágyi Levente - Keresztesi Béla: Méhlegelő /1975/.

Akadémiai Kiadó, 791 p. 135.- Ft.

A könyv szerzői a méhek "munkahelyét", a méhlegelőt mutatják be. Tárgyalják a méhlegelő fogalmát, természeti adottságait hazánk különböző vidékein. Részletesen foglalkoznak az akáccal, Magyarország legfontosabb mézelő fájával, tárgyalva annak dendrológiai vonatkozásait, nemesítését, ezen belül a keresztezéses nemesítést, valamint a honosítást, szelekciós nemesítést, kitérve az egyes fajtákra.

Ismertetik a mézelő erdei és diszfákat, a cserjéket, a gyümölcsfákat, a szántóföldi és egyéb termesztett és vadnövényeket, gyomokat és az édesharmatot is.

A természet nyújtotta feltételek adottak, hazánk gazdag méhlegelőkkel rendelkezik. Ez a könyv elősegíti jobb megismerésüket és kihasználásukat.

Gyarmati Béla - Igmándy Zoltán - Pagony Hubert: Faanyagvédelem /1975/. Mezőgazdasági Kiadó, 397 p.
65.- Ft.

Ebben a második, átdolgozott és bővített kiadásban a szerzők röviden összefoglalják a faanyagok szöveti felépítését, kémiai összetételét, fizikai tulajdonságait. Leírják és részletesen ismertetik a károsító szervezeteket, a tevékenységük kifejtéséhez szükséges tényezőket, kártételüket, valamint pontos határozókulcsot adnak

felismerésükhöz. Ismerteti azokat a kémiai vegyületeket, valamint különböző régebbi és legújabb készítményeket, amelyeket külföldön és hazánkban eredményesen használnak a károsítók ellen. Részletesen tárgyalják a kipróbált és bevált legkorszerűbb védekezési módszereket, továbbá ismertetik a különböző felhasználási területeken alkalmazható sajátos védekezési eljárásokat is.

Keresztesi Béla - Márkus László /szerk/: A fagazdasági vállalatok ökonómiai alapjai /1976/ Mezőgazdasági Kiadó,
223 p. 49.- Ft.

A könyv a vállalati gazdálkodással kapcsolatos ismereteket foglalja össze, az üzemi gyakorlatban és a különböző szintű oktatásban egyaránt alkalmazható módon. A szerzői munkaközösség 11 nagyobb fejezetre bontva tárgyalja a témát: a vállalati gazdálkodás általános jellemzői; a vállalat szervezete és vezetése; a vezetés funkciói; az erdőművelés és védőfásítás ökonómiája; az erdőhasználat és az erdőgazdasági fafeldolgozás ökonómiája; a termelő vállalatok értékesítés szemléletű gazdálkodásának módszerei; a fakereskedelem szervezete, jelentősége; termelési költségek, önköltség kalkulációs módszerek; anyagi ösztönzés és munkatermelékenység; számvitel és pénzgazdálkodás; matematikai módszerek alkalmazása a fagazdaságban.

Bondor Antal - Gál János: Erdészeti szaporítóanyag-termelés /1976/. Mezőgazdasági Kiadó, 262 p, 49.- Ft.

A szerzők az erdészeti maggazdálkodást és az erdészeti csemetetermelést tárgyalják részletesen. Az első részben szó esik a magtermelő állományokról és ültetvényekről, a magszarmazásról, a magtermelés biológiai és termőhelyi

tényezőiről, a magkezelés technikájáról, az erdészeti fajtaminősítés és fajtaelismerés rendszeréről, valamint az erdészeti magvak vizsgálatáról és minősítéséről.

A könyv nagyobb részét kitevő "Erdészeti csemetetermelés" c. rész foglalkozik a tárgyalt téma jelenlegi helyzetével és a fejlesztés fő irányjaival, az általános fogalmakkal, a csemetekertek tervezésével, létesítésével, gépesítésével és az ott folyó munkák tervezésével, a különböző csemetetermelési módszerekkel /külön tárgyalva a fontosabb fafajokat/ és végül a szaporítóanyag-termelés ökonómiájával.

Keresztesi Béla - Solymos Rezső /szerk./ A fenyők termesztése és a fenyőgazdálkodás /1978/. Akadémiai Kiadó, 562 p. 125.- Ft.

A magyar erdőgazdálkodás sarkalatos kérdése, a fenyvesítés elősegítése érdekében összegzi ez a könyv a fenyőtermesztésre vonatkozó legjelentősebb hazai kutatási eredményeket és termesztési tapasztalatokat.

A könyv a fenyő-monográfia második, korszerűsített és erősen bővített kiadása, a fenyőtermesztés kitűzött feladatainak ismertetésén kívül felvázolja a várható fejlődést is. Programot ad, hogy minél több hazai termesztésű fenyő faanyag álljon növekvő szükségleteink fedezésére. Utat mutat az erdőgazdálkodásban dolgozó valamennyi szakember számára. A munka a fenyőtermesztés valamennyi fontos kérdését ismerteti kezdve a nemesítési, szaporítóanyag-termelési, ökológiai, erdőművelési, erdővédelmi, erdőhasználati, erdőesztétikai vonatkozásoktól az ökonómiai problémákig és a fenyő-fatermelési rendszerek ismertetéséig.

Keresztési Béla /szerk/A nyáarak és fűzek termesztése
/1978/: Mezőgazdasági Kiadó, 374 p. 91.- Ft.

A nyárfatermesztés az erdőgazdálkodásban nemcsak az erdészeti, hanem a mezőgazdasági szakemberek számára is fontos kérdés. A termőhely megválasztáshoz, a talaj-előkészítéshez, a telepítési hálózathoz, az állományneveléshez és a védelemhez a könyv szerzői eredményesen alkalmazható irányelveket, új, korszerű technológiákat, gépsorokat ajánlanak.

A nemzetközi együttműködésből származó kötelezettségek teljesítése, valamint a hazai cellulóz-, farost és forgácslapgyártás alapanyaggal való ellátása mellett még ma is formálódik, milyen legyen a nyárfavagyon hasznosítása. Ebben a könyvben erre is kapunk tájékoztatást.

A könyv szerkesztője és szerzői, a szakterület legjobb ismerői jól összegezték az 1962-ben a nyáarakról írt könyv megjelenése óta eltelt másfél évtized kutatómunkájának gyakorlatba bevezethető eredményeit. A gyakorlat szakembereinek a könyvben foglaltak utbaigazítást adnak mindennapi munkájukban egyre növekvő feladataik eredményesebb megvalósításához.

Bondor Antal: Erdészeti talajelőkészítés /1978/: Mezőgazdasági Kiadó, 184 p. 21,50 Ft.

A könyv maga a talaj-előkészítés munkaműveleteivel és az ezekhez használt munkagépekkel foglalkozó rész, amelyen belül a talaj-előkészítés - tuskózás, tuskóközeletítés, bozótirtás, vágástakarítás -, a forgatásos és forgatás nélküli talajelmunkálások, a vegyszeres talaj-előkészítés és a talajjavítás speciális erdészeti mun-

kafolyamatait s mindezek gépi berendezéseit ismerteti. Külön fejezetben tárgyalja a talaj-előkészítés technológiáját a természetes és mesterséges felujításokban és erdőtelepítésekben, a különleges talaj-előkészítést igénylő területek - homoktalajok, szikesek, kopárok, árterek, tőzeg- és lápterületek - művelését és javítását.

Befejezésként az erdősitések talajelőkészítésének gazdaságosságát befolyásoló tényezőkről ad rövid áttekintést.

Bondor Antal - Radó Gábor - Temesi Géza: Az erdőnevelés gépesítése /1979/. Mezőgazdasági Kiadó, 226 p. 28,50 Ft.

A szerzők ebben a könyvben a hazai előhasználati fakitermelés gépesítési problémáinak megoldását kívánják segíteni. Ezért amellett, hogy kellő részletességgel ismertetik az erdőnevelési munkákat, az előhasználati fakitermelés technológiáját, a gépek munkája során keletkezett károkat, a gazdaságossági kérdéseket, a fő hangsúlyt a gépek ismertetésére helyezik, olyan gépek ismertetésére, amelyek döntő hányada csak a közeli jövőben fog üzemelni Magyarországon, illetve ezek közül a gépek közül kell majd kiválasztani - a hazai viszonyokat figyelembevéve - a legmegfelelőbbeket.

Bondor Antal: Erdőtelepítés, erdőfelujítás /1980/. Mezőgazdasági Kiadó, 192 p, 24,50 Ft.

Ez a könyv az 1978-ban megjelent Erdészeti talajelőkészítés című kiadvány folytatása. Az erdősitési munkák során jelentkeznek a következő sok gondot okozó kérdések:

- milyen fafajt válasszunk az erdősitéshez,
- milyen koru, minőségű, választéku csemetét kell hozzá vásárolni,
- melyiket hogyan és milyen géppel lehet ültetni,
- melyiket mikor és hogyan kell ápolni, védeni?

Ezekre a kérdésekre próbál a könyv - az erdősitő szemszögéből - választ adni. Ismerteti a fogalmakat és az erdősités hazai biológiai alapjait. Bemutatja - a magyar ismeretek mellett - az Európában vagy Amerikában meglevő fontosabb gépeket, berendezéseket és munkamódszereket.

Keresztesi Béla /szerk/: Magyar Erdészet 1954-1979.
/1982/. Akadémiai Kiadó, 390 p, 183.- Ft.

A könyv a magyar erdészetnek az utóbbi évtizedekben bekövetkezett fejlődését ismerteti, melynek alapja az 1954-ben kidolgozott és a Kormány által elfogadott természeti adottságainknak, gazdasági lehetőségeinknek és szakmai felkészültségünknek megfelelő gazdaságpolitikai koncepció volt. Ez a fejlesztés nemzetközi viszonylatban is számottevő eredményeket hozott. A két világháború közötti időszakban évente 3 millió m³ fát termeltek ki Magyarországon. Jelenleg az évente kitermelhető fatömeg több, mint 8 millió m³. Ugyanakkor általánossá vált az erdők többcélu hasznosítása, a jóléti erdőgazdálkodás. A faki-termelés mellett erdeink ma már a környezetvédelmet, az üdülést, a turizmust és a vadászatot egyaránt szolgálják.

A könyvet azok írták, akik a magyar erdészet fejlesztését az elmúlt évtizedekben felelős beosztásban irányították. Írásaik átfogó képet adnak az erdészetpolitikáról, az erdészet szervezetről, a tervgazdálkodásról, a termőhelyfeltárásról és fafajpolitikánkról, az erdők telepí-

téséről, felujtásáról és neveléséről, az erdei üdülésről és a környezetvédelemről, a vadgazdálkodásról és a vadászatról, az erdők egészségi állapotáról, a fakitermelésről, a gépesítésről, az erdei utépitésről, a munkaerőgazdálkodásról, a fafeldolgozásról és a fakereskedelemről, végül az erdészeti oktatásról és a kutatómunkáról.

Bondor Antal /szerk./: Erdei melléktermékek gyűjtése és feldolgozása /1983/. Mezőgazdasági Kiadó, 227 p. 25.- Ft.

Az erdei mellékhaszonvétel mint az erdővel való tudatos gazdálkodás része, csak néhány évtizedes multra tekint vissza. A könyv ebben a sokirányú, színes érdekes munkában ad eligazítást.

A kiadvány a következő bontásban tárgyalja az erdei melléktermékeket: a fonófüz, erdei gyümölcsök, vadon termő gyógynövények, erdei gombák és magvak, erdei diszítőanyagok, növényi eredetű cserzőanyagok, aprófaáruk, állati eredetű erdei melléktermékek és az éti csiga.

Külön fejezetben szól a fa kémiai feldolgozásáról és a bányászatról. Végül ismerteti az erdei mellékhasználati tevékenységet végző vállalatokat és gazdálkodó szerveket.

- A Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium Információs Központja által kiadott "Műszaki Irányelvek" sorozat eddig megjelent kötetei közül több elkészülésében aktív szerepet vállaltak az Erdészeti Tudományos Intézet munkatársai a következők szerint:

Fatermesztési Műszaki Irányelvek /1984/:

- I. Maggazdálkodás: Fodor Sándor, Hangyálné dr. Balul Wanda, Mátyás Csaba, Trombitás Tamás.

- II. Csemetetermesztés: dr. Gyarmatiné dr. Proszt Sára, dr. Papp László, Mátyás Csaba.
- III. Természetes felujítás és erdősités: Járó Zoltán, dr. Lengyel György
- IV. Erdőnevelés: Béky Albert, dr. Halupa Lajos, dr. Kiss Rezső, dr. Kovács Ferenc, Mendlik Géza, dr. Rédey Károly, dr. Temesi Géza.

A "Műszaki Irányelvek" a mai tudományos szinten tesznek ajánlásokat az erdőgazdálkodás korszerű viteléhez és fejlesztéséhez. Országos kiadásuk egyben a kutatási eredmények realizálásának hatékony eszköze.

1851

/ 1866 /

